

ISKOLATELEVÍZÍÓ

1964. február 5-ével a televíziós adások műsorszámai közé „beíratkozott” az Iskolatelevízió is. Megkezdődött nálunk is az iskolai oktatásnak, nevelésnek egy újabb, a korszerű szemléltetés oktatást jelentő formája.

Az Iskolatelevízió gyakorlati jelentőségét nem kell igazolnunk, bizonyítgatnunk, hiszen a keleti és nyugati országok iskoláiban már régóta alkalmazott módszer ez.

A Magyar Rádió és Televízió műsoraiban már eddig is találkoztunk olyan iskolai oktatást segítő adásokkal, mint a nyelvtanórák, osztályfőnöki órák, ezermester, ki miben tudós, ki mit tud, 100 kérdés, 100 felelet, szülők iskolája stb., amelyek mind érdekeseeknek, hasznosaknak bizonyultak.

Az Iskolatelevízió rendszeres adásai most már szerves részévé válhatnak az iskolák kötött ismeretanyagának egységes szemléltetésében való tanításnak.

A februári környezetismereti adások is biztató jeleit mutatták az alsótagozatos ismeretanyag konkrétabb feldolgozásának.

A látottak alapján azonban akarva-akaratlanul is olyan érzéseink vannak, hogyha a „hasznosítási céllal” végleges műsorra akarjuk tenni ezeket az adásokat, akkor mielőbb hozzá kell látnia a műsorst szerkesztő bizottságnak egy olyan osztályokra lebontott iskolai televíziós tanmenet és módszertani útmutató készítéséhez, amelyek segítségével a tv-vel rendelkező iskolák nevelői időben felkészülhetnek az adásokra, illetve órákra. Szükséges, hogy a látottakat az órájukba időben betervezhessék, mint az egyéb szemléltetési lehetőségeket. Azaz, hogy az osztálytanító elő tudja készíteni osztályát a látnivalókra, az adás után a látottakat pedig a feldolgozásban, az elemzésben, a gyakorlatok végzésében, az összefoglalásban eredményesen hasznosíthassa.

Az eddigi tapasztalatok máris ezt igazolják, mert azok a nevelők, akik a dél-előtti adást látták és délután tanítottak, azok órái már eredményesebbeknek bizonyultak.

Tekintettel a kezdet-kezdetére, az eddigi, — februári, — adásokból már megállapítható, hogy a környezetismereti órák jellegének a február 19-i adás felelt meg talán a legjobban rendezésben, ötletességben, módszerességben egyaránt.

A módszerességre hangsúlyozottan kell ügyelnünk, mert ezek az adások pedagógusainknak tapasztalatszerzést is jelenthetnek óráik vezetéséhez. (Pl. A végzendő gyakorlathoz szükséges eszközök megismertetésének, a gyakorlati fogások helyes bemutatásának módjai stb. . .)

Amíg a városi tanulók előtt talán közismert volt a mosakodáshoz használatos körömkefe, addig a falusi gyerekek nagytöbbsége előtt ismeretlen volt, újat jelentett. Az adás így a nevelési, szoktatási célját nagyszerűen elérte, mert ahogy halljuk, megindult a körömkefe vásárlási kampány a falun.

Helyesnek tartjuk a tv-ben tanító nevelő közvetlen kapcsolatát a tv-t néző osztályközösséggel, de fontos az adás alatt az osztályvezető tanító irányító tevékenysége is.

Nagyon ügyelnünk kell a következőkben az iskolatelevíziós óraanyagrészek kiválasztására is. Körültekintőbben vegyük számba azokat a szükséges és alkalmas óraanyag-részeket, amelyek több segítséget jelenthetnek a tanító munkájához. A gyakorlat azt igazolta, hogy az egyes órák helyileg jobban megvalósíthatók.

Főleg azokat az óraanyagokat állítsuk be, melyek az osztályterekben folyó oktatási, nevelési munkában az egyes ismeretanyag feldolgozásához s elsajátításához a legtöbb segítséget nyújthatnak a falusi, városi tanulóknak, nevelőknek, szülőknek.

Hétről-hétre várjuk és figyeljük az iskolatelevíziós adásokat, mert ha mást nem is adnának, mint egyes ismeretanyagoknak sok „életképpel” való kiegészítését, — már az is nagy segítséget jelentene az alsótagozatos tanulók tapasztalatszerzéséhez.

HÉJJAS ENDRE

főiskolai adjunktus

AZ OROSZ NYELVOKTATÁS BEVEZETŐ BESZÉLGETŐ TANFOLYAMÁNAK ÓRAIN HASZNÁLT ELJÁRÁSOK

E folyóirat januári számában megjelent egy cikk,* mely az V. osztályos orosz nyelvi órákon folytatott kísérletekről adott hírt. A cikk részletesen ismerteti a bevezető beszélgető tanfolyam koncepciójára épülő egész évi oktatómunka megtervezését, a tananyag témaköreit, az anyag elrendezését és bepillantást nyújt az órákon használatos eljárásokba. A szerző célja az volt, hogy ismertető jellegű tájékoztatót adjon és beszámoljon első tapasztalatairól.

Jelen beszámoló szervesen kapcsolódik az előbb említett cikkhez, és annak folytatása kíván lenni. Célunk az, hogy a figyelmet most már konkrétan az oktatómunka első és egyben legfontosabb szakaszára: a bevezető beszélgető tanfolyamra irányítsuk a tervet valóra váltó gyakorlat eljárásait részletesen bemutatva, hiszen a tennivalók tisztázása csak a ténylegesen megtartott órák tükrében az órák leírásával és elemzésével lehetséges.

Ezt megelőzően szükségesnek látszik a kísérletet kiváltó okokról és a problémával való foglalkozás létjogosultságáról szólni.

Általánosan ismert tény, hogy orosz nyelvoktatásunk nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Különösen a beszédtanítás terén mutatkoztak érezhetően az eredménytelenség jelei. Ennek oka többek között a beszédtanítás helytelen módjában keresendő. A leg súlyosabb hiba az volt, hogy nem történt meg az idegen nyelven való gondolkodás alapjainak a lerakása, pedig beszéd csak akkor lehetséges, ha a nyelvnek nemcsak egyes elemeire, hanem a mondanivaló tartalmára koncentrálnak.

A túlzott szöveghez tapadásnak, az öncélú tankönyvhasználatnak következményeként elmaradt a legfontosabb: a szövegből való kitekintés, az olvasmány kapcsán elsajátított nyelvi anyagnak más helyzetben való felhasználása. Nem voltak vagy csak elvétve akadtak az órákon olyan beszédhelyzetek, amelyek alkalmasak lettek volna személyes mondanivaló orosz nyelvű közlésére. Egyszóval: hiányzott az életszerűség.

Jelentős előrelépés volt a gyakorlati nyelvoktatás szempontjából a szövegek auditív előkészítése, amely már abból a felismerésből fakadt, hogy az idegen nyelv elsajátításának csak az lehet az útja, ha a nyelvi anyaggal való megismerkedés auditív úton történik. Ebben az eljárásban azonban még mindig tükröződött a grammatizáló

* Kőhegyi Erzsébet: Kísérletek az általános iskola V. osztályában orosz nyelvi órákon. Módszertani közlemények 1964. IV. évf. 1. szám.